

KIS VASÁRNAPI ÚJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Büntelen bűnös.

Elbeszélés.

Bonn F.-tól.

(Vége.)

— Tudod-e, — így kezdé kínos szünet után a főnöknő szigorú hangon, — miért vezettelek ide?

Matild fejét rázta.

— Hol voltál tegnap a vacsora után?

Most jutott eszébe Matildnak, hogy tegnap, mivel egésznap a szobában kellett maradnia, vacsora után titkon leosont a játszóhelyre, hogy kis barátjának elvigye a pár szem szilvát, melyeket uzsonnára kapott. Hanem Antalt nem találta az udvarban, s azt hitte, hogy már lefeküdt.

Matild nem akarta elárulni e látogatást, mert akkor a szegény fiú iránti gondoskodó barátságát is el kellene árulnia, mely eddig mindenki előtt rejtve maradt. — Matild hallgatott.

— Megmondom, minő gyanu terhel téged, — kezdé újra a főnöknő. — Tegnap kertemben a legnemesebb szilvafát egészen lekoppasztották s még több galyait is levagdosták, s a tolvaj és farongáló senki más nem lehet, mint te!

Matild arcát tüzes pír futotta be. Sze-
mei nagyra nyíltak s a főnöknőre meredtek.

— Azt én nem tettem, — felelé Matild gyorsan és határozottan, azután pedig arcát elfödé kezeivel és könyekbe tört ki. E gyalázatos gyanu fölöttébb sujtotta izgatott lelkét s megfosztá lélekjelenlététől. A tanítónők emeghatottságot a büntudat jeleül tekintették.

— Mutasd, mi van a zsebedben? — kiáltá a főnöknő.

Matildnak eszébe jutott, hogy a tegnapi édes szilvák még nála vannak, melyeket a szegény Antalnak nem adhatott át. Szörnyen megijedt és újra zokogni kezdett. Hanem az egyik tanítónő Matild zsebébe nyult és két szem szilvát huzott ki.

— Tegnapról valók, — hebegé Matild.

— Tegnapról? — kiáltá a főnöknő haragosan; — el akarod talán hitetni, hogy szilvádat nem etted meg uzsonnára, mint a többi növendék?

Ezalatt a tanítónő még egy kést is huzott elő Matild zsebéből, melynek pengéje olyan nyomokat mutatott, mintha vele élő galyakat metszettek volna. Ki kételkedett volna még Matild bűnösségében? Az oly kés volt, minőt a növendékek nem szoktak használni. Matild azzal két nap előtt An-

talnak egy vesszőt vágott le, s elfeledte visszaadni a fiúnak, a kié volt.

— Mered még tagadni, te gonosz leány? — kiáltá a főnöknő felháborodva; mert a körülmények annyira Matild bűnössége mellett bizonyítottak, hogy többé a tanítónők egyike sem kételkedett abban.

— Ártatlan vagyok! — kiáltá Matild, s a könyvek egész özöne kísérte állítását.

Hasztalan; a kis Matildot sötét kamrába vitték s ott pár órára átengedték fájdalomának.

A gonosztett híre hamar elterjedt az egész intézetben. Hogy azt valamelyik növendék követte el nagyon is valószínű volt, annál inkább, minthogy egy idegen alig juthatott volna át a falon észrevétlenül. Mindenki Matildot tartotta a tett elkövetőjének.

Antal ma hiába várakozott a barátságos tündérre, ki már tegnap is elmaradt. Szemeit nem fordítá el a kert faláról, — hisz oly sok elbeszélőnivalója volt barátnőjének.

Az est közelgett. Matild sokat sírt és imádkozott. Az órák, melyeket a homályos kamrában töltött, majdnem napoknak tetszettek előtte. Végre megnyílt az ajtó, s Matildot ismét a főnöknő szobájába vezették. A szegény leányt újra kihallgatták, de ő csak ártatlanságát bizonygatá, a nélkül, hogy a szomszédfiuról valamit szolt volna.

— Jól van, — mondá végre a főnöknő, — ha nem akarod töredelmesen bevallani bűnödöt, úgy hát tudósítani fogom gyámodat, ki azonnal elvisz az intézetből. A törvényszék megvizsgálja az ügyet, s szegény és gyalázat kísérendnek egész életedben. Még van idő. Ha bevallod bűnödöt, ez egyszer szelid büntetéssel fogsz menekülni s az ügy nem lesz följelentve. De ha megmaradsz hazugságod mellett, akkor tudhatod, mi vár reád.

Ezzel Matildot visszavezették a sötét kamrába.

Ki irhatja le, mit szenvedett a szegény gyermek az álmatlanul töltött éjjel! A gondolat, hogy gyámja és tőle bátyja is hírt fog a dologról kapni, hogy tán a törvényszék is bűnösnek nyilvánítja és büntetésreméltónak itéli, kimondhatatlanul gyötré Matildot. „És mi lesz a szegény Antallal,

ha az intézetet el kell hagynom?“ Így üzték egymást gondolatai s készítették az elhatározásra, hogy — habár hazugsággal — mentse meg magát az elkerülhetlennek látszó gyalázattól. Egyedüli menekülésnek az látszott előtte, ha a kívánt vallomást megteszi, s midőn másnap a főnöknő ismét megjelent és a gyermeket felszólítá, hogy bűnbánó vallomással tegye jóvá hibáját, a szegény Matild kimerülten összeroskadt és könyvek közt tagoló:

— Igen, én tettem azt . . .

A komoly főnöknő szemei is megnedvedtek, s Matildnak kezét nyujtva, szelid hangon mondá:

— Adj hálát Istennek, hogy bevallottad hibádat. Remélem, hogy meg fogsz javulni, és részemről minden meg fog történni, a mi teljes megtérésedre szükséges. Egyelőre el lépsz különítve a többi növendéktől, s egy külön szobában tartózkodva várod be a büntetést, melyet majd rád kell szabnom.

Matild egy szót sem szolt többé. Néman hallgatta a főnöknő szavait, s aztán, miután magára hagyá őt, térdre borult és keserü könyvet hullatott.

Mig az intézetben ezek történtek, Nándor — Matild bátyja — egy rokonánál a várostól pár mértföldnyire meglehetősen elvonultságban élt. Nándor a festészetnek szentelé magát, mely művészeti ághoz különös tehetséggel bírt. Ernyedetlen szorgalmát a legjobb siker koronázta, s tanítója, egy derék festész, kellemesen meglepetve tanítványának előmenetele által, most azt sürgeté, hogy Nándor a fővárosba menjen, miszerint az ottani gyűjteményekben található classicus példányok tanulmányozása folytán mesterré képezze ki magát.

Akkor, midőn Matild könyvek közt ült magános szobácskájában, Nándor, vándorbottal kezében s hátán könnyü táskával, vidáman lépdelt a főváros felé, hol szívének legdrágább kincsét, kedves hugoeskáját viszontlátandja. A vaspályán utazni nagyon prózainak tünt fel a fiatal művész előtt, s ezért inkább gyalog tette meg az utat, mint a régi szép időkben szokásban volt. Minden patakkaal, minden madárral üdvözetet küldött nővérének, majd pedig vidám dalokat hangoztatott.

Igy érkezett pár nap mulva, porosan, a fővárosba, hol egy szerény vendégfogadóban szállt meg. Azonnal a nevelő-intézetet tudakolá, s alig várható, míg annak ajtaja megnyílt előtte. Egy év óta nem látta Matildot. Mennyire megváltozhatott, mennyire megnőhetett; hiszen ő maga is sokkal nagyobb lett, s majdnem attól félt, hogy Matild nem fog ráismerni, mert a pehely, mely ajkát árnyalá, — Nándor 17 éves volt — nagyon megváltoztatta arcát, legalább úgy véle. Ily gondolatok közt türelmetlenül várta a főnöknöt, ki végre megjelent s nyájasan üdvözlé őt, hanem egyszersmind közlé vele, hogy Matildra büntetés van szabva. A lopott gyümölcs története fájón érinté a fivér szívét.

— Ő maga bevallotta bűnét? — kezdé végre Nándor, ki a főnöknő közlését némán hallgatta végig; — e vallomás nélkül azt mondanám, hogy hugom ártatlan.

Nándor úgy ismerte nővére szívét, mint a magáét; tudta, hogy Matild nem képes ily gonosztetre. Kérte tehát a főnöknöt, legyen szabad Matilddal beszélnie. A találkozás meg lön engedve.

Ki írhatja le Matild meglepetését, midőn váratlanul fivérét belépni látta! Hangos örömkialtással borult nyakába. Minden feledve volt, a mi elválásuk óta történt. . . . Hanem midőn Nándor a büntetésről és annak okáról kezdett szólni, akkor Matild szívét megint fájdalom lepte meg, mert látta, mennyire fáj ez eset a jó testvérnek. Nándor azt mondá, hogy ő kétkedik bűnösségében, habár belátja, hogy minden körülmény ellene tanuskodik. A remény, hogy Nándor meg fogja őt érteni, megoldá Matild nyelvét, s könyvek közt vallá be neki, hogy ártatlan, s hogy bűnbánó vallomása — hazugság.

Nándor hitt nővérének, de megfoghatlannak tünt fel előtte, hogy egyenes lelke hazugságra tévedhetett, s most majdnem inkább szerette volna, ha valóban Matild lett volna a gyümölcstolvaj és ne hazudott volna; „mert minden gonosz közt — hallá gyakran atyjától — legrosszabb a hazugság“.

Matild most egész szívét kitérte s mindent őszintén elbeszélte neki. Megérté, minő része volt a szegény Antalnak és az intézetből való szégyenletes kizárás kilátásának

Matild ama szerencsétlen elhatározásában, hogy hazugsággal mentse meg magát s midőn húga még egyszer kezét nyujtva könyes szemekkel mondá: „Bátyám, ne hagyj el engem!“ — akkor Nándor csodálatosan meghatva érzé magát s most érté át egészen ama szavak jelentőségét, melyeket atyja többször mondott neki: „Ha egyszer nem leszek, teneked kell nővéredet védelmezni és róla gondoskodni“.

Nándor azon kéressel vett bucsút a főnöknőtől, hogy másnap megint szabad legyen eljönnie. Ezer gondolat és terv, hogyan deríthesse ki nővére ártatlanságát, üzte egymást agyában, s csak az az egy állt világosan előtte: „meg kell mentened húgod becsületét, — ő ártatlan.“

Nándor megigérte Matildnak, hogy fölkeresi és megvigasztalja a szegény Antalt; gyümölcsöt is visz neki, mert Matild egy hét óta nem hagyhatta el a szobát, s e szerint Antal hiába várt reá. Nándor szép, édes szilvát vett, épp olyant, a milyen annyi szenvedést okozott nővérének, — aztán fölkereste a szomszédházat. Hanem a kis Antal nem volt az udvaron, sem a szobában, melyet neki Matild leirt vala. Nándor már azt hitte, hogy eltéveszté a házat, de egy pillantás a kert falára meggyőzé őt, hogy jó helyen jár. A szegény Antal tehát máshová költözött, vagy tán meg is halt. Senki sem mutatkozott, a kit Nándor megkérdezhetett volna.

Éppen távozni akart, midőn felülről éneket hallott, mely gyenge gyermekhangot árult el. Nándor figyelt. Egyszerű, mélabús dal volt az, mely a padlás-szobából hangzott. Gyorsan felsietett a szűk lépcsőn és benyitott a szobába, honnan az ének hangzott. Ott ült Antal, a szegény béna fiú, az ablak mellett és szalma-gyékényt font. A gyermek elhallgatott, mert az idegen látogatás nem kevésbé meglepte. Hanem a másik pillanatban örömteljesen felkiáltott:

— Ön az én kedves tündérem bátyja, a kiről Matild kisasszony annyit beszélt? Hogy van ő? talán beteg?

Nándor kék szemei, melyek szakasztott olyanok voltak, mint Matildéi, tüstént megismertették az idegen ifjut Antallal.

— Matild az ő Anti barátjának üdvözlétet és szilvát küld általam, — felelé

Nándor, nem kevésbé meglepetve a szegény sáppadt fiu nyomorteljes kinézése és a gyorsaság által, melylyel benne barátnőjének fivérét fölismere.

Nándor csakhamar meggyőződött, milyen jól el lehet csevegni a szegény fiuval, s miután látta, mennyire aggódott, mivel Matildot már egy hete nem pillantá meg a kertfalon, Nándor mindent elbeszélte neki Matildról s az állítólagos tolvajlásról és büntetéséről. Antal figyelmesen hallgatá, s midőn megtudá, mi forog fön, szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok. Lángoló pír ömlött el sovány arcán. Megfogta Nándor kezét és az ablakhoz vontá.

— Tekintsen le, — kiáltá, — ott látja ön a szilvafát a kertben. Midőn szüléim a drága lakkér miatt kénytelenek voltak az alsó szobát odahagyni, akkor duzzogtam, mert többé nem ülhetek a szabadban s nem lehetek oly közel a kedves kisasszonyhoz. Kilencz nap előtt felhoztak engem a lépcsőn, s azóta itt ülök az ablakban. Most azonban hálát adok a jó Istennek, hogy itt fön vagyok, mert ez ablakból láttam, ki lopta és rongálta meg a szilvafát. Házigazdánk rossz gyermekei tették azt. Matild kisasszony ártatlan!

Nándor szerette volna megölelni a kis Antalt. Szive hálásan dobogott. Megtalálta nővére ártatlanságának tanuját.

Antal rég nem aludt oly jól, mint ma; mert örvendett, hogy leróhatta a hála egy részét, melylyel a nyájas tündérnek tartozott a vett jókért.

Nándor először nem talált hitelre a főnöknőnél. De miután oly határozottsággal védte nővérét, elhatározták, hogy újra megvizsgálják az ügyet. És a szomszéd gyermekei, kiknél még találtak is a szilvából s a kik ellen Antal tanuskodott, némi tagadás után be is vallották tettöket.

Matild becsülete tisztán állt; hazug valómása, mire csak a szégyentől való félelem és a kis Antal iránti gondoskodás vitte, meglőn boesátva. A tanítónöket, valamint a főnöknöt is mélyen megindítá Matildnak a szegény szomszédgyermek iránti szeretete, s nagyon sajnálták, hogy a derék leányka ellen akaratlanul oly igaztalanságot követtek el,

Matild nemsokára, miután megnyerő

tulajdonságait jobban megismerték, az intézet kedvence lett. Nem kellett többé titkon kúsznia a falra, hogy kis barátjának gyümölcsöt és kenyeret vigyen; ezentúl a többi növendékek is gyakran megemlékeztek szíves ajándékaikkal a szegény Antalról.

Nándor a fővárosban maradt és befejezé tanulmányait. Az ő látogatásai Matildra és reá nézve a legboldogabb órák voltak.

Az üdvözült szülék áldása lebegett a két árva fölött.

Nándor nemsokára befejezé első nagy festvényét és el is adta; aranyjövő mosolygott reá. Matild előmenetele sem hagyott semmi kívánnivalót.

Néhány év mulva Nándor Matilddal együtt visszatért ama vidékre, hol boldogult atyjának jószágá feküdt, Nándor szorgalma és tehetsége fényes sikert arattak. Tíz évvel később megvásárolta ama birtokot, mely atyjáé vala, s nála találjuk a szép hajadonná fejlődött Matildot is. — És a szegény Antal? — róla sem feledkeztek meg! Reá is boldog napok mosolyogtak Nándor és Matild mellett.

A huszárok eredete.

Török, német és a cseh had
Magyarhonnak sirját ássa,
Azaz ásná, ha a honnak
Nem Mátyás volna királya.

Nagy tanács áll Budavárban,
Pártos urak göggel állnak;
Trónján ül a délczeg király,
Szól, s szavai vesét ráznak.

„Országnagyok! vészben a hon,
Mint a fűszál, sok az ellen;
A ki tehát magyar nemes,
Ósi jogként sikra keljen.“

Pártos urak, mintha villám
Csapott volna közöttük le,
Zavarodva összenéznek,
S ninesen, a ki szólni merne.

„Mérget kigyót nem tanácsos
Üterünkhöz közel hagyni;
Időt nyerten a sok ellen
Vészesebben fogna marni.“

Egyik pártos jobbra suttog,
Verejtékét törli másik;
Mindannyian kerülük a
Deli király pillantását.

„Harczra tehát minden nemes,
S kinek hányszor husz jobbágya:
Hadnagysága alatt annyi
Lovast hozzon a csatába!”

És a király lelkes szava
Fölszítá a honfi-lángot;
Minden nemes huszárival
A hazáért víni lángolt.

Meghalt Mátyás, de a huszár
Ma is vitéz, mint volt régen,
Híre, neve örök, miként
A lángoló nap az égen.

Sal Ferencz.

Az első mennybemenetel.

Olasz legenda.

Irta: Kőrösy László.

Üdvöztünk már zsenge korában is sokszor a mennyre gondolt, az ő kedves hazájára, honnét atyja, az Isten, a bűnös világra küldötte, hogy ott a megváltás nagy munkájával a bűnös emberiséget föloldja a békák alól.

Igy egy napon a gyermek Jézus, nevelőatyja műhelyében volt. József szorgalmasan dolgozott, kezében a fejszével, és homlokáról a verejték folyt. Már dél felé volt az idő, de a szorgalmas férfiú csak folytatta munkáját, melyet már kora-reggel elkezdett.

Jézus a forgácsalmon ült s elgondolkozék.

És ime, a gyermek keblében most égi hona iránt vágy támadt, és Jézus minél tovább gondolkozott, annál jobban szeretne volna látni hazáját. Ekkor összetevé kezecskéit és ilyen ima szállott fel atyjához isteni ajkairól:

— Oh Atyám! engeddd meglátnom hazámat, hisz már olyan régen nem láttam.

Most az ács szerény lakát fényesség vette körül, — József leborult és összekulcsolván kezeit, imádkozott.

József a vakító fényü angyalra nem birt

tekinteni, míg Jézus vidáman mosolygott reája.

És az angyal ezt mondá:

— Azonnal hazádban lész!

Erre az angyal eltűnt, József pedig leterdelvén Jézus elé, megcsókolá homlokát, melyen égi fény sugározék.

Az ács azután tovább folytatta munkáját. De milyen nagy volt csodálkozása, midőn azt látta, hogy azon a helyen, hol Jézus ül, egy lilium kezd nőni, melynek virágkelyhe már olyan nagy, hogy a kis gyermek már egészen belefér. És a virág olyan gyorsan nőtt, mint a gondolat.

Igy Jézus egészen az égi érze, Péter — mint a legenda mondja — örömmel nyitotta meg az ég kapuit. Ekkor az isteni gyermek kimondhatlan édes örömmézzel sietett mosolygó atyjának karjai közé.

— Mért kívánczoltál ide, fiam? — kérdé enyelegve az Isten, habár ő mindent tudott.

— Hogy viszontlássam az én hazámat.

— Ime hát lásd. Menj csak körül az égben, hisz már pár év óta nem voltál közöttünk

Most az angyalok zengedezni kezdettek és imádvá borultak le Jézus előtt.

— Menj Péter, fiammal, — mondá az Isten Péternek, ki később maga is a földre jött és egyike lett az egyház rendithetlen oszlopainak, azon Péternek, ki hiteért vértanuilag halt meg a keresztfán.

És a gyermek örömtől sugárzó arczczal állott Péter oldala mellé.

Igy jártak a mennyei édenben.

Minden élő leborult előtte, sőt még a fák is meghajoltak Jézus előtt. És ekkor megállott az Üdvöztető.

Gyönyörű tájék terült el előtte. A kékoru hegyekről vigan csörgedeztek a csöndes völgybe a patakocskák. A pálmák olyan szépen pompáztak, hogy ezekről fogalmat legfőlebb csak a képzelem adhat. És az üdvöztető, míg e tájékot szemlélte, egyszerre csak egy magányosan álló nádszálat pillant meg.

— Mit jelentsen ez a nád itt? — kérdi Pétertől.

És Péter válaszolá:

— Uram, ez a nád lesz kormánypálczád a földön és ezzel kezdedben fognak gúnyolni téged.

Jézus kissé szomoruan hagyta el a pálma- és czedrus-erdőket. Péter tovább vezette urát. Rövid idő múlva egy bokor elé jöttek, mely tele volt növe hosszú tűskékkel. Jézus a bokorra tekintvén, kérdezé:

— Mit keres itt ez a tövisbokor? Itt, a rózsák, szegfűk és liliomok vidékén.

És Péter ezt adá válaszul:

— Uram! ebből a tövisbokorból fonnak majd neked koszorut, korona helyett. Ez a töviskorona fogja megvérezni homlokodat.

Jézus szomorú lön.

Ekkor egy nagy szabad térre jutottak és már messziről hallá az isteni gyermek és a jó Péter azt a zajt, melyet a munkások okoztak.

Megérkezvén a hely színére, itt emberek dolgoztak, még pedig szorgalmasan, de szomorun, két nagy gerendán.

Jézus újra Péterhez fordult és így szólt:

— Péter! Ezek a szomorú emberek, ez a nehéz munka és ez a roppant zaj éppen nem valók a boldog mennyei birodalomba. Hisz ezek az emberek nagyon sokat szenvedhetnek. Mondd csak, jó Péterem, mit akarnak itt ez emberek, mit művelnek és miért dolgoznak. Hisz a mennyben örökké tartó ünnepnek kellene lenni.

Péter fölemelé fejét, melyet e szavak hallatára lecsüggesztve tartott. Oh mily szívesen elhallgatta volna, hogy mit művelnek ez emberek és miért? . . .

— Uram Jézus! — felelé végre, — ezek az emberek azon a keresztén dolgoznak, melyre majd ottlen felfeszítenek téged az emberek!

Jézus szeméből két könnyesepp gördülvén le, az a földre esett. A könnyesepekből legott rózsabokor nyílt.

Igy Jézus még szomorubban lépdelt Péter oldala mellett.

A mennyben előrehaladva, már messziről nagy füstgomolyt láttak fölszállani, és hatalmas ütések hallottak.

Midőn az isteni gyermek a hely színére jött, ott is szorgalmasan dolgozni látta az embereket.

A tüzes vasból szikrák pattogtak szét, midőn a négy ember által emelt roppant pöröly ráesett. Az emberek homlokáról csak

egy folyt a veríték. Azonkívül olyan kormosak voltak.

Jézus újra kérdezé Pétert:

— Péter! hát ezek mit művelnek itt? Miért e nagy szorgalom? Miért e zaj és miért a tűz és füstoszlop?

Péter újra szomorkodni kezdé és ruhájának szegélyébe fődte könyező arcját.

— Miért sírsz, jó Péterem? — kérde az Üdvözítő.

— Oh uram! a te kimondhatatlan szenvedéseid fölött könyezem én. És habár úgy folynának könyeim, mint a mennynek patakjai, mégsem sirhatnám ki lelkemből a nagy fájdalmat. Ha eddig mindent megmondottam uram, úgy hallgass meg most is. Tudom, hogy újra szomorkodni fogsz, de hiszen meg kell mondanom az igazat, ha kérdezesz. Ezek az emberek itt szegeket készítenek, mely szegek át fogják járni kezeidet és lábaidat. Azok a munkások pedig, ott mellettük egy nagy lándzsán dolgoznak, mely át fogja furni a te jó szívedet és szívedből vér és víz fog folyni . . .

Most mindketten zokogni kezdének. Jézus, Péter keblére borult, Péter pedig szent áhitattal imádta az Isten fiát. Jézus azután, ruhájával elfődte arcját, hogy ne lássa többé azokat, amiket látott, és ne hallja többé azokat, amiket hallott.

Szótlánul érkeztek meg Péter és Jézus az ur trónusához.

Jézus zokogva veté magát atyja karjai közé.

— Mi lelt én egyetlen kedves magzatom? — kérde aggódva az atya.

Jézus szomoruan mondá:

— Oh atyám! sokat, nagyon sokat láttam, és a mit csak láttam, az mind megszorított. Láttam azt a nádat, melyet kormánypálcaként fognak a kezembe adni; láttam azt a tövisbokrot, melyből koszorut fonnak a fejemre; láttam azt a keresztet, melyen ki fogom adni a lelkemet; láttam azokat a szögeket, melyek át fogják járni a kezeimet és lábaimat, és láttam azt a lándzsát, mely át fogja járni szívemet. Oh atyám, mennyi keserv vár reám! Inkább nem megyek a földre, hol olyan borzasztó kínok várnak rám, hanem itt maradok te nálad! . . .

Az Isten fejét csóválta és ily szókra nyitotta ajkait:

— Fiam! azt ne tedd.

És azután Péterre tekintett és neheztelve mondá:

— Oh Péter! hü szolgám, miért mutatod meg mindezeket az én egyetlen gyermeknek; nézd csak, milyen szomorú most.

Péter az Ur lábai elé borult. Hisz a jó öreg nem akarta így megkeseríteni Jézust, de ha kérdezte, felelnie kellett mindenre.

Ekkor az Ur, napként sugárzó arczával újra Jézus felé fordult és szólott:

— Egyetlen magzatom! most már tudhatod, hogy milyen sok keserv vár reád ott alant a siralom völgyében. De a bűnös emberiséget csak az én egyetlen magzatom válthatja meg. És te, Jézus, nem akarnád megmenteni az emberiséget? Azt akarod, hogy elveszszem? Nem, édes magzatom! neked a bűnös emberiséget meg kell szabadítanod. Oh én magzatom, habár sok a szenvedés, mely reád vár, de én szeretem a világot és az embert, kit a magam képére teremtettem.

Jézus annyira szívére vette e szavakat, hogy újra zokogni kezdett, azután szóla:

— Nem, atyám ezt nem akarom tenni. Én meg akarom menteni a bűnös világot a te szent irgalmad által. Jézus, a te egyetlen fiad, habár olyan sok szenvedések várják is, meg akarja menteni az emberiséget. Igen, atyám, én megyek. Add reám szent áldásodat!

Az Isten ekkor megáldotta fiát, és két angyalt adott melléje, hogy a földre vigyék.

Péter könyezve állott a kapuban, Jézus pedig így vigasztalá:

— Ne sirj, jó öregem, nemsokára látjuk egymást.

És új fény szállotta meg József házáat.

A jámbor ács fölhagyott a munkával és leborulva fogadta lakába az isteni gyermeket . . .

Midőn a vakító világosság eltűnt, Jézus újra a forgács halmon ült, József pedig a gerendát faragta. És midőn Jézus azon mennybeli munkásokra gondolt, kik az ő keresztjén munkálkodnak, éppen úgy mint József a gerendán, — akkor isteni arcán üdv-mosoly lengett keresztül.

Stanley afrikai utazásából.

(Képekkel.)

(Folytatás és vége.)

Stanleyt és karavánját ott hagytuk el, midőn már alig 500 lépésnyire voltak Ud zsidzsi városától s az onnan eléjük esődült néptömeg egészen körülvette őket.

— A tömegeből egyszerre csak ez angolul ejtett szavak vonták magukra figyelmet, — írja Stanley, — „Good morning, sir!“ (Jó reggelt, uram!) Nagy meglepetéssel keresék szemeim a fekete bennszülöttek csoportja közt azt, ki engem Afrika belsejében angolul üdvözlött, s csakugyan fel is találtam egy, a többieknél még feketébb, de élénk, vidám arcú férfi személyében, a ki hosszú fehér ingbe volt öltözve s gyapjas fején amerikai vászonból turbánt viselt. „Ki vagy, mi vagy?“ — kérdém tőle. — „Én Susi vagyok, doktor Livingstone szolgája,“ — felelé az mosolyogva s hóféhér fogait mutogatva.

— Micsoda, hát dr. Livingstone itt van?

— Itt, uram!

— Bizonyosan tudod?

— Bizonyosan hát, uram, hiszen éppen tőle jövök.

— Good morning, sir! — szólalt meg ismét egy másik hang. — Ejnye, hát itt már mindenki angolul beszél! kiálték bámulva.

— Én tudok angolul, uram.

— Hát te ki vagy?

— Nevem Chuma, uram!

— Hogy van a doktor? — kérdém Susitól.

— Nem a legjobban, uram!

— Hol volt oly sokáig!

— Manyemában.

— Most már szaladj, Susi fiam, és mondd meg a doktornak, hogy jövök!

— Igen, uram! — felelé Susi, s úgy elfutott, mintha szél-paripán járna. Susi néhány perc múlva visszajött s nevemet kérdezé; elmondá a doktornak, hogy itt vagyok, de Livingstone nem hitt szavainak s mikor Susitól nevemet tudakolá, ez nagy zavarba jött, mert azt nem tudta.

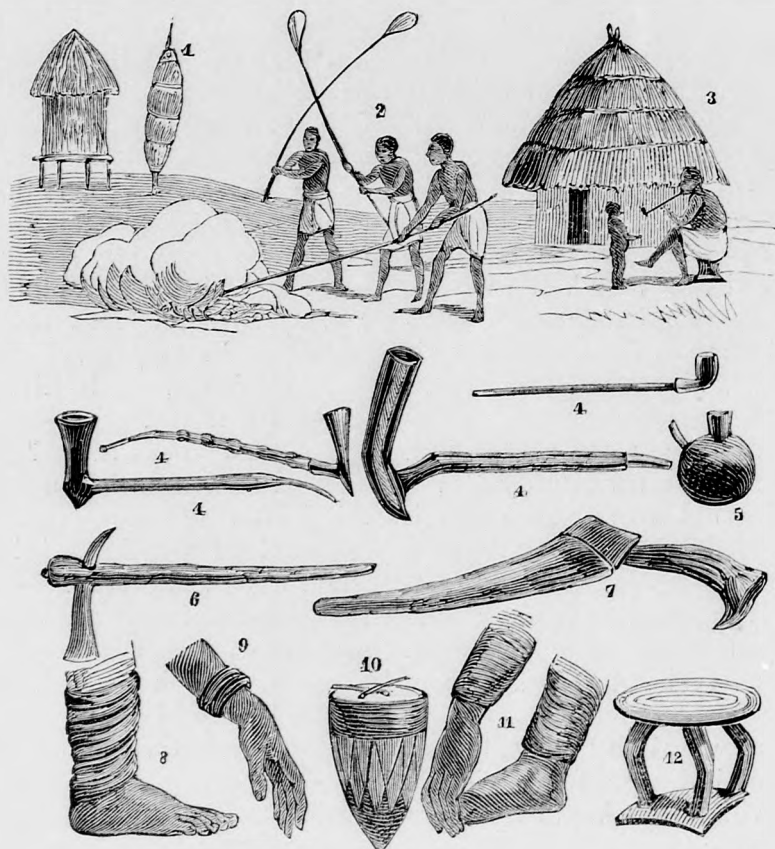
E közben a karaván előcsapata, élén a kirangozival (kalauz), ki zászlóját magasan lobogtatta, megállott, és Szelim így szólt

hozzám: „Én már látom a doktort, uram. Milyen öreg! — szakálla egészen fehér.“

Mennyire szerettem volna most valami magányos erdő sűrűjében lenni, hol senkitől sem láttatva örömemnek egészen átengedhessem magam; szívem lázasan dobogott s alig birtam felindulásomon erőt venni. Midőn kissé erőt vettem izgultságomon, a tömeget hátra tereltem; a nép kétfelé oszlott és sorfalat képezett melynek folyosóján

s még azt sem tudhattam, miként fogadná rohamos fellépésemet doktor Livingstone, komoly, hidegvérű angol léttére. Így hát csak nyugodtan lépdeltem előre s midőn hozzáértem, kalapomat levettem s a lehető leghiggadtabb hangon így szólítottam meg: „Dr. Livingstone, ha nem csalódom?“

— Yes! (igen) — mondá a doktor utánozhatlan angol hidegvérrel, fővegét kissé megemelve. Én is feltettem kalapomat s

Fegyverek és házszerkek.

1. Gabnatáruk. — 2. Cséplő emberek. — 3. Kunyhó. — 4. Pipák. — 5. Narghile. — 6. Harezi-balta. — 7. Hadi bárd. — 8. Lábgyűrűk. — 9. Karpereczek. — 10. Dob. — 11. Sodrony-ékszerkek. — 12. Szék.

előre haladtam s egy csoport arab közt, kik félkört képeztek, egy őszszakállu fehér embert pillantottam meg. Midőn közelebb jöttem, észrevettem, hogy arcza nagyon halvány és bágyadt kinézésű: vörös gyapotkabátot s fején szinehagyott arany paszományos süveget viselt. Őszinte örömben leginkább szerettem volna nyakába borulni, s őt össze-vissza ölelgetni, hanem azt itt igen helytelen eljárásnak tekintették volna, —

mind a ketten egyszerre nyultunk egymás keze után.

— Hálát adok Istennek, doktor, hogy megengedé önt látnom! — Livingstone így felelt: „S én szintén köszönöm az Istennek, hogy önt itt üdvözölhetem.“

Ebből állt egész társalgásunk ezen, részéről oly forrón óhajtott találkozás órájában. — Ezután több hétig Livingstone vendége voltam Udzsizsiben s ez idő alatt

a Tanganika tó északi vége körül együttesen kirándulást tettünk, s több fontos felfedezést is tettünk.

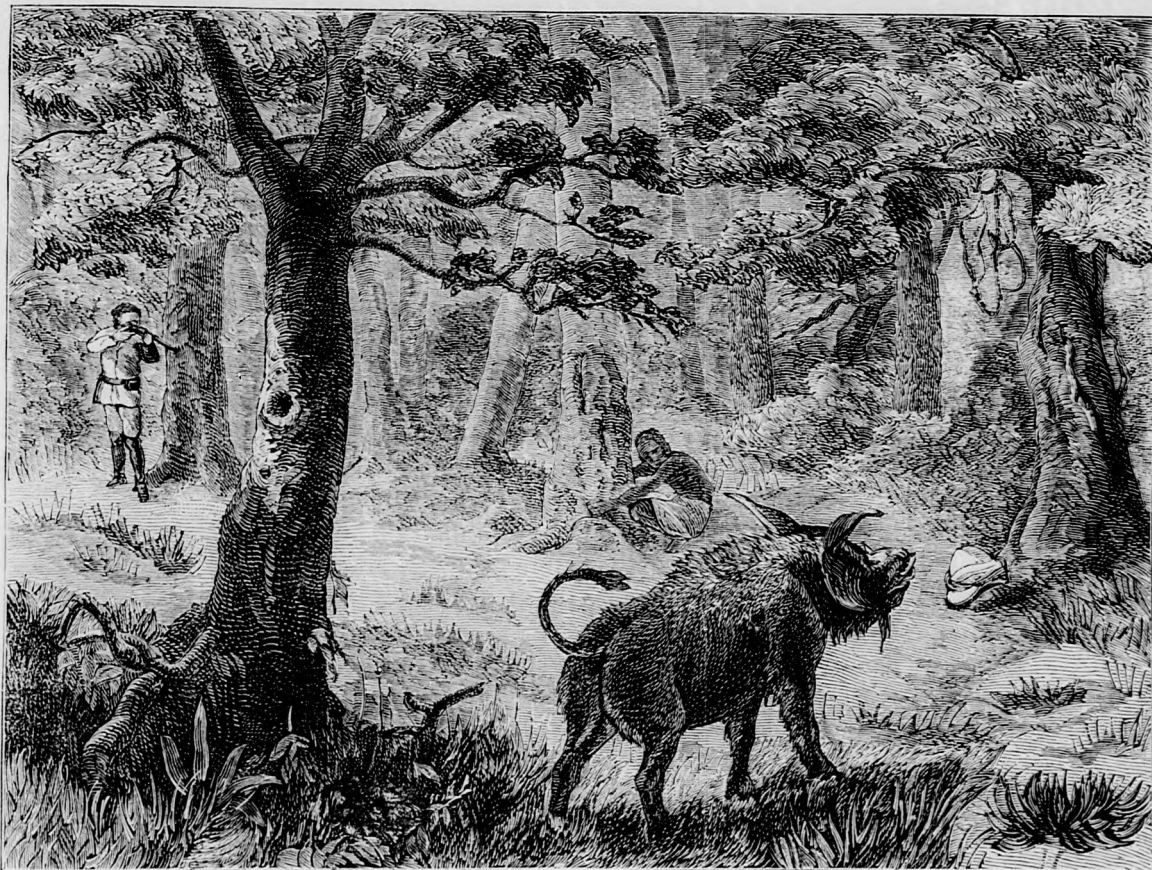
1871. decz. 27-én Udzsidsziból csónakon a Tanganikán lefelé indultunk Urimbába, s innen az általam idejövotkor követett uton haladtunk utazásunk célja: Unyanyembe felé, hová, egészen ismeretlen tartományokon barangolva keresztül, 1872. febr. 18-án szerencsésen meg is érkeztünk.

Unyanyembében majdnem három hóna-

korában vágnak oda, hogy felismerhető legyen, mi törzshöz tartozik. Nyakáról száz meg száz apró ércz-karika lóg lefelé, — különben majdnem egészen meztelenül jár.

A vanyamvezik született utazók és kereskedők. E törzs eszközli emberemlékezet óta az áruk kivitelét egyik országból a másikba. A vanyamvezi a legjobb teherhordó e vidéken, ő rá az utazó bátran bízhatja holmiját, hogy Afrika belsejébe szállítsa.

Az arab egy lépést sem mehet az ő se-

Megsebzett afrikai vadkan.

ig maradtunk Livingstoneval együtt, s így bő alkalmam nyílt Afrika e részének számtalan törzsre és családra szakadt népeit, ezeknek szokásait és erkölését, úgy mint a természet gazdag terményeit megismerni és tanulmányozni.

Közép-Afrika népei közt legnevezetesebb a vanyamvezi törzs. Magas, jó természetű, fekete faj, nyílt, becsületes arccsal, mely mindig mosolygó; felső fogsorának közepén egy kis rés van, melyet gyermek-

gitségök nélkül; a fehér ember, ha felfedezési kirándulásra indul, nálok nélkül nem tehet semmit. A partvidéki városokban százával tartózkodnak, utazókra vagy karavánokra várva, hogy kalauzoknak vagy hordároknak beszegődhessenek, utazás közben tanulékonyak és engedelmesek; otthon, faluikban vidám, tréfás emberek; ha ők maguk rendeznek kereskedelmi utazásokat, akkor ügyesek és merészek. Ukonongóban és Ukavendiben vadászok, Ukuszumában

baromtenyésztők és kovácsok. Lundában elefánt csont-keresők és kereskedők laknak leginkább. Unyamveziben, így nevezik országukat a vanyamvezik, az orvosnak és szereinek, különösen az „Uganga“-nak roppant hatalmat tulajdonítanak. Az orvos megkérdezése nélkül vadászatra sem mennek a vanyamvezik; ez látja el őket bűbajos erővel, varázsitalokkal és füvekkel és elegendő mennyiségű áldással. Egy kis darabka a zebra füléből, egy csepp oroszlanvér, egy párducz köröm-hegye, bivaly-ajak, zsiraf-fark, szarvas-szemöldök, — mind olyan kincsek, melyektől a vanyamvezi sok pénzért sem válnék meg. Nyakukra háromszegletű esiszolt krisztály- és fadarabokat aggatnak, különösen pedig valami bűbajos talizmánfüvet, melyet a legnagyobb titokban tenyésztnek.

Az északi vanyamvezik szorgalmas, munkás emberek. Vasszerszámaikat maguk készítik, s ők látják el ásóval, kapával és fejszével az egész vidéket a Tanganikától Uszayaraig. Első rajzunkon a vanyamveziek munkálkodásának és ipar-termékeinek néhány érdekes mutatványa látható.

A beutazott ismeretlen tartományok szelid- és vadállatairól Stanley szintén igen érdekes leírásokat közöl. Elég alkalma volt azokat színről-sziure megismerni. A világ legnagyobb és legvérengzőbb állatai éppen e vidéken vannak otthon. Midőn Stanley egyszer a Mtambu nevű folyó gyönyörű partjain sétált, a közelben elterülő áthatlannak látszó sűrűségből egyszerre egy borzasztó nagy vörös-fekete szurkos vadkan rontott feléje, roppant agyaráit dühösen csattogtatta s tájtékot turt. Stanley vagy 60 lépésnyire közeledett feléje s miután jól célbavette, tüzet adott rá golyóval töltött puskájából. Az állat, mintha golyó nem is érte volna, nagyot ugrott, orrmányát magasra tartotta, farkát felkunkorította s nagy füleit hegyezve szaglálózék, Stanley másodszer is rálőtt s mellén találta, úgy hogy a golyó egészen testébe hatolt. A hatalmas állat még most sem rogyott össze, hanem dühösen arra rohant, a honnan a lövés jött vala, s midőn már Stanleytól csak alig pár lépésnyire volt, megint egy golyó találta, mely egészen keresztülhatolt rajta. Még ekkor is lábán állt

s egy fa felé rohant, mely mögé Kalulu, Stanley bennszülött szolgálja elbujt vala, hol aztán hirtelen összerogyott. De mikor Stanley feléje közeledett, hogy vadászkesével kivégezze, ismét felugrott s a sűrűbe vette magát, honnan aztán semmi módon sem tudták kizavarni, s minthogy már késő este volt s tanyájuktól is majdnem 3 mérföldnyire voltak, a jó peccenyét ott kellett hagyniok. E jelenetet ábrázolja második képünk.

Afrika bensejében a háziállatok hasonló az európaiakhoz. A szarvasmarhának két különböző fajtát tenyésztik ott; egyik, melyet főleg Ugogóban, Unyenyembében és Uhhában tenyésztnek, azért feltűnő, mert vállain púp emelkedik, mint a zebunál. A másik faj főleg Udzsidszi táján található, s az előbbtől nagyon különbözik; alakjára, szarvai nagyságára nézve nagyon hasonló a mi alföldi magyar marháinkhoz. A juh-félék közül legnevezetesebb a kövérfarku juh, melynek farka annyira meghízik, hogy 6—10 fontot is nyom. Kecse, szamar, kutya, macska s mindenféle szárnyas baromfi bőven található Közép-Afrikában. A Tanganika-tóban különféle jóízű halak tenyésznek.

Harmadik képünkön egy púpos és egy nagyszarvu bikát (1—2), egy afrikai kutyát (3) és egy kövérfarku juhot (4) mutatunk be olvasóinknak.

Smid Kristóf meséből.

Fordítá: Máriássy Gyula.

I.

Az ellopott ló.

Egy gazda-embernek egy éjjel ellopták legszebb lovát. Történt egyszer, hogy nem messze egy városban lóvásár volt; megindult tehát a meglopott, hogy legszebb lovának helyébe mást vegyen.

A mint így vizsgálja a lovakat, egyszer csak ott látja az övét is; rögtön odasiet és elkiáltja magát:

— E ló az enyém, három nap előtt lopták el tőlem.

A férfi, ki a ló mellett volt, hidegen s nyugodtan így válaszolt.

— Édes barátom, önnek nincs igaza! a ló már körülbelül egy éve az enyém.

— De én mégis azt mondom, — pattogott a gazda, — hogy ez nem a maga lova, — s mialatt ezt mondá, odaugrott lovához, két kezével betakará annak mind a két szemét, és ezt mondá:

— No tehát, ha a ló már egy év óta az öné, akkor tudnia kell, hogy melyik szemére vak!

A férfi, ki a lovat csakugyan ellopta, ezen kérdés által igen meg volt lepelve, s mivel mégis valamit csak kellett felelnie, a szerencsére bizván magát, mondá:

— A bal szemére!

— Nem találta el, — mondá a gazda, — az állat bal szemére nem vak.

— Ah igaz! — felelé hirtelen a tolvaj, — egészen megfeledkeztem, most már tisztán emlékszem, ugy-e a jobb szemére vak?

Erre a ló gazdája kezeit elvevé a ló szeméről, és felkiáltott:

— Most már világos, hogy te tolvaj és hazug ember vagy egyszersmind; itt láthatja minden ember, hogy a ló sem az egyik, sem a másik szemére nem vak, s én e cselt csak kíváncsiságból tettem, hogy hát mit szólnál rá.

Az emberek, kik e jelenetnek tanúi voltak, nevettek és tapsoltak e fogáson, és a gonosztevőre ezt kiabálták:

— Tolvaj! Tolvaj!

A gazda visszakapta lovát, a tolvajt pedig börtönbe kísérték, hol elég ideje volt neki vétke fölött bánkódni.

Akármilyen hamis legyen a tolvaj,
Előbb-utóbb utoléri őt a baj.

II.

A varázs-gyűrű.

Villiám kereskedő egy más világrészbe utazott, és szorgalma által szép vagyont szerzett magának.

Hosszú idő múlva visszatért hazájába. Midőn rokonai pompás termeibe lépett, ezek nem fogadták őt valami kitünően, mert a tengeri uton szívesztett és ócska kabátjáról azt következtették, hogy ő alkalmasint kegyökre szorult.

Egy fiatal szolgál, kit a kereskedő ma-

gával hozott, e méltatlan fogadtatás miatt így kiáltott fel:

— Ezek aztán a kegyetlen rokonok! annyi évi távollét után még csak barátságosan sem üdvözlik gazdám.

— Várjunk kissé, — mondá a kereskedő, — ezek mindjárt más arcot fognak vágni, ha egy drága gyűrűt huzok ujjamra.

Csakugyan megtevé. Valamennyi rokonnyájasan sietett Villiámhoz, az egyik kezét fogott vele, a másik megölelé és a fölött vitatkoztak, hogy ki adjon neki szállást.

— Hát olyan varázs-ereje van annak a gyűrűnek, hogy képes elbűvölni az embereket? — kérde csodálkozva a szerencsen.

— Oh nem ugy van az, — szóla a kereskedő, — hanem ez a gyűrű néhány ezer tallért ér, gazdagnak hisznek, és a gazdagság keltette föl bennük ezen szivességet és álérmeket.

— Oh ti elvadult emberek, — kiálta föl a szerencsen, — így hát nem a gyűrű, hanem az irigység bilincselte le a ti álérmeket. Hát többet ér ez a sárga ércz, meg az a csillogó kövecs, mint az én nemes uram?

III.

A szőlőhegy.

Egy atya halálos ágyán így szólott három fiához:

— Kedves gyermekeim! Én nektek nem hagyhatok hátra semmit, kivéven a házat, melyben lakunk és a szőlőhegyet. Azonban a szőlőhegybe megmérhetlen kincs van rejtve, ássátok fel szorgalmasan és megfogjátok azt találni.

Ők teljesíték atyjok utolsó akaratát és a szőlőhegy felásásához fogtak; felásták az egész kertet, de nem találtak sem ezüstöt, sem aranyat.

Azonban, mivel ők a szőlőhegyet még eddig soha föl nem ásták ugy, mint most, azért a hegy, mintegy hálából, annyi szőlőt termett, hogy alig hitt szemeknek a három testvér.

Most látták csak be, hogy mit akart boldogult atyjok a kincsesel elérni, s ezért ennek mintegy emlékére nagy betűkkel felírták a hajlék ajtajára, hogy:

A szorgalom aranybánya
Annak, ki használni tudja.

Medvevadászat.

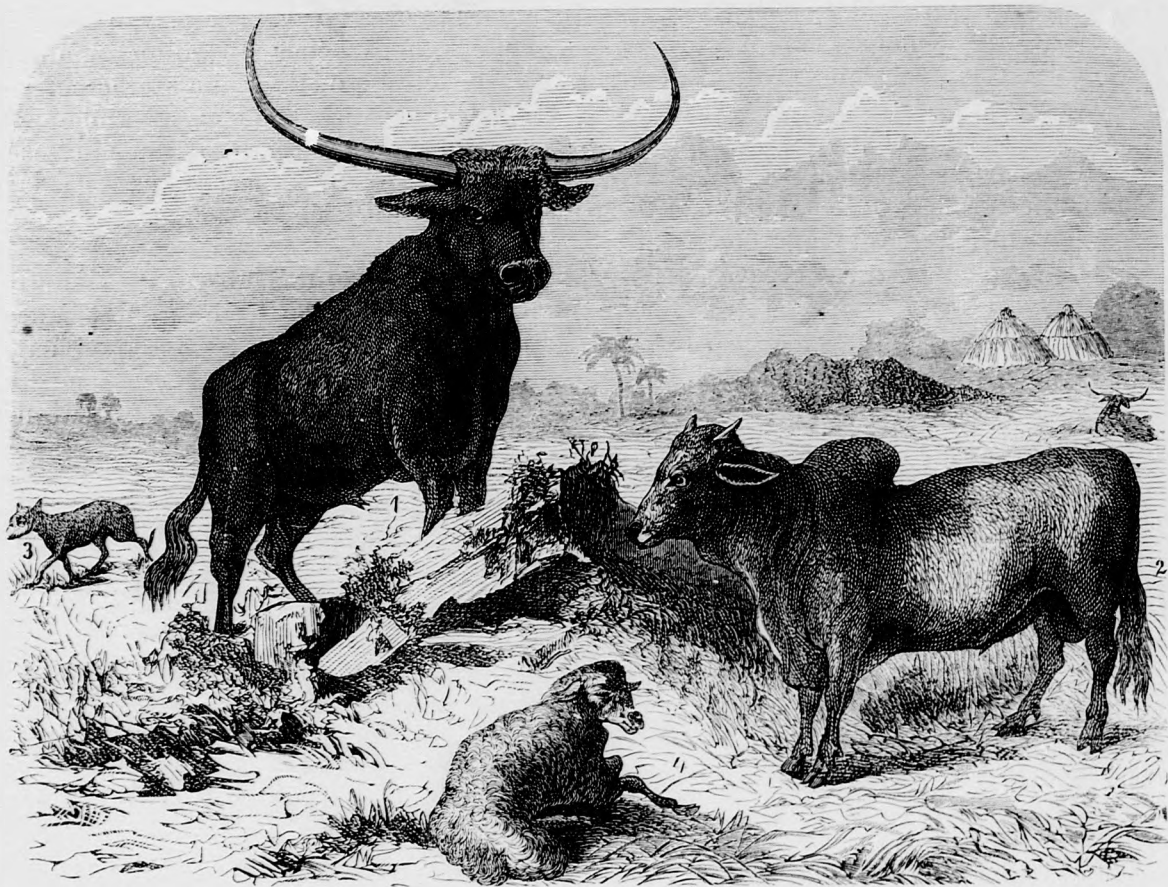
(Veszélyes kaland.)

Éjfél után két órakor ragyogó holdvilágnál utnak indultunk. Egyedül voltam az öreg vadászsal, mert ez alkalommal senkire nem volt szükség, hogy kalauzoljon.

Midőn megérkeztünk a Farkas-árok partjára, a hold eltűnt a hegyek mögött. Ugyanekkor a hideg megkettőzteté erejét, mint azt reggel felé tenni szokta.

lék, furcsa és ijesztő alakokban lebegett szemem előtt. Sajnáltni kezdém, hogy anynyit feltételeztem eröm- és bátorságomról; — végre csaknem féltem. De az önbüszkeség mindig egyike vala hibáimnak, vagy — ha úgy tetszik — természeti tulajdonaimnak. Restelltem volna, hogy öreg vadászom gyengének és nyulszívűnek tartson, a ki éppen nem gondolt a visszavonulásra.

Hallgattam tehát és — tovább várakoztam.

1) Üdzsidszi-i nagyszarvu bika. 2) Unyamzei púpos bika. 3) Afrikai kutya. — 4) Kövérfarku juh.

Domonkos, az öreg vadász egy mély ségbe húzódott, s egy tört fenyő gyökerére támaszkodott. Én egy szikla rakás mögött foglaltam állást. Aztán várakoztunk a jó szerenesére.

E várakozás a sötétben és e fagyasztó hidegben nekem igen hosszúnak és unalmasnak tetszett.

Nyugtalanító bátortalanság fogott el, — a veszély, melylyel szembenézendő va-

Végre egy gyenge fehér vonal csillant fel az éj sötét köpenyén, a láthatár felől, — vagy más szavakkal: a nap feljött.

Azonnal, mihelyt ez feltűnt az égen, az ijedelmek tarka képei, melyek azelőtt körülvettek, mintegy varázs-szerűen eltűntek; újra éledtem, és egész valómmal azon döntő pillanatra vártam, mely előbb oly igen rémitett engem.

Kétesövű fegyverem oldalam mellett fe-

küdt készen; újra gondosan felporoztam, aztán folytonosan a cserjéket szemléltem, melyek a barlangok torkolatait eltorlaszolni látszának.

Egyszerre gyenge zörejt volt hallható. — Ugy tetszett, mintha a cserjék megmozdulnának; én egy kavicsot láték szikláról sziklára hengeregni és a Dent-du-Chien magaslatról a mélységbe esni.

— Gróf ur, — mormogá Domonkos oly halkkal, hogy inkább gyanítani, mint hallani lehetett azt, — figyelem, vigyázzon!

Még nem végezte be szavait, midőn tompa bögés viszhangzott, és egy barlang előtt egy medve-pár tűnt fel. Az egyik medve megállapodott és szaglálózva körülnézett. De ő volt szél alatt és nem mi, úgy hogy semmi sem árulhatta el ellenségei jelenlétét. Azután lassu s mintegy ünnepléses léptekkel kezdett lefelé czammogni a sziklák között. Társa nyomban követte őt. — A két vadállat négy-öt lábnyira lépdelt egymástól, és alig lehetett őket a gránitakások között megkülönböztetni, melyek színével bozontos bundájok szürkés árnyalata összeolvadt.

Egy gyors pillantást vettem Domonkos felé.

Az öreg vadásznak csak feje, karjai és puskacsőve volt látható, melynek agya vállánnyugodott. — Én hasonlóképen vállamhoz szoritám fegyverem agyát, s készen tartottam a tüzelésre, ha a pillanat eljövend.

A két medve elérte az ut szélét. Egymástól való előbbi távolukat megtartották, csak járásuk volt kevésbé lassu, és kis lépések helyett ügetni kezdenek.

Szívem erősen vert, de pillantásaim mindig a vadakra irányultak, kezem nem remegett, s nemesi szavamra mondom: nem féltem.

Körülbelül 40 lépésnyire a helytől, hol én és Domonkos rejtőztünk, az ut hirtelen kanyarodott, és a medvék eltűntek szemünk elől. De folyvást hallottuk csikorogni a havat nehéz talpaik alatt.

Végre megint előtűntek.

Az, a melyik előbb járt, még csak tíz lépést tett előre. Egy szikra villant meg a mélység partján, — egy durranás hallatszott, melyre fájdalmas ordítás felelt. — Domonkos tüzelt. Golyója balszemébe furó-

dott a medvének, s az állat iszonyu vonaglásban fetrengett.

Társa először megállt, ijedten és habozva, — azután hirtelen határoz: boszutállani és vérengzeni. Átugorva a rángatózó testen, mely utjában feküdt, egyenest felém szaladt oly gyorsasággal, minőre nehéz testét képtelennek hittem volna.

Eszembe jutott Domonkos tanácsa. — Elhatározám, hogy bevárom, míg csak pár lépésnyire lesz tőlem, hogy halálosan találhassam.

A felém rohanó medve eltűnt a körakás mögött, melyen át kellett volna jönnie, hogy hozzám juthasson; de egymásodpercz múlva már megpillantám hatalmas körmeit, melyek a gránitot kaparni kezdték, — azután megpillantám lihegő orrát, félig nyitott torkát. Gondolatomban lelkemet Istennek ajánlám, és ujjamat fegyverem ravaszára illesztettem.

E pillanatban jobbfelől egy roppanás hallatszott, és azt Domonkos rettenetes kiáltása követte.

Daczára a borzasztó veszélynek, melynek kitéve valék, akaratlanul az öreg vadász felé fordultam és teletorokkal válaszoltam aggodalmas kiáltására. — A fenyő gyökere eltört sulya alatt, — körmei összeropedeztek a sziklán, melybe kapaszkodott, — és ő megmenthetlenül a borzasztó mélységbe zuhant. . . .

Mindez tízszer kevesebb idő alatt történt meg, mint én azt nektek elbeszéltem.

A medve átugrotta a körakást, mely engeim védelmezett. Én gépiesen megnyomtam fegyverem mindkét ravaszát. Mind a két eső egyszerre elsült. . . . Ugyanekkor kellemetlen meleg lehelet érte arcomat, — úgy látszott, mintha egy hegy szakadt volna rám, — a holtan rám zuhanó medve sulya a földre vert, és elájultam.

Ugy találtak meg a favágók.

Montépin után francziából: Kovács Ödön.

Történeti karezzolatok.

I. Lajos, bajor király.

I. Lajos bajor király sok tekintetnél fogva oly érdekes egyéniség volt, hogy kedves dolgot vélünk tenni, ha olvasóink-

nak jellemrajzát és az erre vonatkozó adomákat előterjesztjük.

I. Lajos király mindenkor egyszerű polgári ruhában járt-kelt, minden kitüntető jel nélkül, és így történt, hogy gyakran bejárta a főváros — München — utcáit anélkül, hogy valaki ráismert volna.

Ámbár építményekre, műintézetekre stb. sok milliót költött, mégis önmaga személyére vonatkozólag nagyon takarékos volt. Ha ő az esernyőt — mely nélkül soha sem járt ki — hóna alatt tartva elhagyta palotáját, és eső talált esni, udvari szolgáját a jó esernyővel visszaküldötte oly meghagyással, miszerint hozza el neki az ócskát, mert kár ily rossz időben amazt használni. Ha rossz volt az idő, mindennapi kijárataihoz kopott ruhában volt látható. A müncheniek fősvény és zsigori embernek tartották.

Egykor az utcán ülő virágárusnőtől bokrétát vett; de pénztárczáját otthon feledvén, hogy a vett bokréta árát megfizethesse, egy éppen arramenő urasági inastól, a ki ismerte, husz krajczárt kölcsönzött. Az inas, ki ennek folytán valamely nagyszerű megjutalmazását reménylette kölcsönzési készségeért, a husz krajczárnál többet nem kapott vissza.

Máskor, midőn a király egy a negyedik emeletben lakó festészt szándékozott meglátogatni, midőn már a negyedik emelet folyosóján eiment, valamely nő nyögése és zokogása üté meg fülét. Rögtön benyitá az illető ajtót s belépett a szobába, a melyben egy szegény, beteg nő szalmazsákon feküdt; ez a baja után részvétellel tudakozó, de a szegény nőtől fel nem ismert királynak siránkozva elmondta, hogy ő két kisdédével már közel van az éhenhaláshoz, a városi hatósághoz tett többszöri folyamodványai mindannyiszor siker nélkül maradván; s hogy már eddig is gyermekestül éhen meg kellett volna halnia, ha szomszédja, egy festész, utolsó krajczárjaival nem segít rajta.

Lajos mélyen meghatva, minden zsebében keresett pénzt, de hiában; kérdezte a nőt: miért nem folyamodott a királyhoz? mire az ezt felelé:

— Hasztalan lett volna, uram, ebbeli fáradozásom, mert a király fukar és zsigori, attól mit sem várhatni.

A király anélkül, hogy a festészt meglátogatta volna, rögtön haza sietett, és a szegény, beteg özvegyhez még aznap elküldötte udvari orvosát, nagyobb pénzüszszeggel.

A király ámbár egyébiránt igen szigorú volt és kemény magatartású, mégis a sírást, főleg gyermekeknél, nem nézhette a nélkül, hogy el ne érzékenyült volna. Egyszer az utcán jártában vele szemközt jött egy leány, kinek szomorú arczkifejezése neki feltűnt. A leányka csodaszép volt, és könnyei, melyekbe szemei lábadva voltak, még szebbé tették arczát. A király megállítá a leánykát és kérdezé szomorúságának okát. A gyermek tekintetet vetve az előtte ismeretlen ur nagy s bizalmat gerjesztő szemeire, nekibátorodott s elbeszélte: hogy apja, a ki iszákos, megverte az anyját, minek következtében ez most beteg, s hogy különben is a nyomoruság nálok elérte a tetőpontot. A király elvezettette magát a leányka által ennek szülei lakába, és meggyőződött, hogy a leányka csakugyan igazat mondott; előhivatta az apját.

Ez, különben makacs ember, daczos tekintettel előlépvén, midőn ráismert a királyra, töredelmesen térdreest. A király hatályos intéseket irányzott hozzá, és hogy leendő megjavulásáról biztos legyen, szolgálataiba felfogadta. Ezen emberből utóbb hű, és igen pontos szolga lett, a kiben a király nyugodtan bizhatott. Büszkélkedve mondá az őt meglátogató Miklós orosz czárnak, rámutatva említett hű szolgájára:

— Ezen ember lelkét én mentettem meg a végromlástól.

Ezelőtt néhány évvel még élt a hű szolga, leánya pedig egy minden tekintetben szerencsés házasságban találta fel boldogságát.

Lajos, ámbár mint feljebb említettük, milliókat költött művészeti tárgyakra, mégis pontos számoló volt. A neki benyújtott számadásokat ő maga egy krajczárig

átnézte és bírálta és a meggyőződése szerint tulságos vagy hasztalan költségeket irgalom nélkül kitorölte. Az illetőknek kellett azután a veszteséget viselniök. Hogy azonban soha sem akart másvalaki kárából hasznot huzni, ezt a következő esemény is bizonyítja.

Egy Ephraim nevü zsidó egykor megjelent a király előtt és ritka értékü drágakövet mutatván fel, kérte a királyt, miszerint azt venné meg; ezen drágakő, — ugymond a zsidó, — örökség utján lön tulajdonává; tul szeretne rajta adni, de vevő mindedig nem találkozott, mert a drágakő értéke néhány ezer forintra rug. A királynak a drágakő megtetszett, a kívánt összeget a zsidónak kifizette, s ez meglegedetten hagyá el a királyi palotát.

Néhány héttel utána egy híres angol régiségismerő érkezett Münchenbe, s udvarolván a királynál, ez annak a drágakövet megmutatta, s árát, a melyen vette, megmondta.

— Én, — ugymond a műértő, — tizszer annyira becsülöm.

A király csodálkozott, és miután az angol utazó véleménye más műértők által is helyesnek találtatott, a király előhivatta a zsidót, s neki a drágakő valódi értékét megütő pénzösszeget kifizettetni rendelé; de Ephraimot a pénz elfogadására sehogy sem lehetett rábírní:

— Az eladási ügy — ugymond ő, — be van fejezve, nincs nekem további fizetésre semmi igényem; ellenkező esetben, ha tudniillik én voltam volna a vevő, én sem fizettem volna felségednek pótlólag semmit.

— Tehát akkor bepereltem volna önt s így kényszeríttem volna a fizetésre, — válaszolá a király.

— Felséged a pert bizonyosan elvesztette volna, mert a vétel be van fejezve.

— Én alattvalóim egyikétől sem fogadhatok el ajándékot, — mondá büszkén a király.

— És én, — ugymond a zsidó, — senkitől sem fogadok el ajándékot, még királyomtól sem.

— S ha rendjelet adnék önnek?

— Felséges uram királyom! azt el nem fogadnám, mert azt meg nem érdemeltem.

— Ön a legbecsületesb s legönzetlenebb ember, a kit valaha láttam.

— Az által nem szereztem magamnak érdemet, csak kötelességemet teljesítém.

A király odanyujtván jobbát a becsületes Ephraimnak, mondá:

— Legyen barátom, kérem barátságát! — és megölelte. Ez időtől kezdve Ephraim barátja volt a királynak, és ámbár éppen nem volt gazdag, soha sem kért legkisebb kedvezést vagy kitüntetést sem.

A királynak azonban föltett szándoka volt Ephraim iránti hajlamának valami szembeötlő jelét adni. Értésére esvén a királynak, hogy Ephraim igen buzgón szít vallásához, kérdezteté az illető főrabbit: mi legyen egy buzgó vallásu zsidóra nézve a legnagyobb kitüntetés? mire az lön a rövid válasz:

— A főrabbiság.

Ennek folytán a király Ephraimot kinevezte tiszteletbeli főrabbinak, s a kinevezési oklevél Ephraimnak kézbesítettett; a ki aggodalommal s rémüléssel olvasta kineveztetését, mert a Talmudban egészen járatlan lévén, a neki juttatott kitüntetés csak gúny tárgyává tette volna. Még a kézbesítés napján késő este Ephraim a királyhoz sietett, ezt kérvén, miszerint kineveztetését vonná vissza, még mielőtt az hivatalosan köztudomásra juttatik. Nagynehezen ugyan, de végtére ezuttal is kellett a királynak engedni.

— Ez — ugymond Lajos király — a legelső ember, a kivel oly viszonyban látom magamat, hogy még a király sem képes neki valamivel kedveskedni. Ephraim valóban remek jellemü ember.

Lajos király szigoruan kívánta a megtisztelést, mely őt mint királyt illette. — Midőn egykor egyenruhában ment az utcán, egy deáknak, a ki nem köszöntötte, leütötte fejéről a sapkáját; és hasonló alkalommal egy strázsáló ujonezkatonára, a ki a királyt nem ismerte s azt egyszerű tisztnek nézvé, csak megrántá fegyverét s egyenes állásba tette magát, haragosan rákiáltott:

— Tisztelegj! én a király vagyok.

Ellenben meg nem engedé Förster nevű festészek, hogy ez, midőn egyszer a király őt, a felsőruha nélkül dolgozót véletlenül meglepte, letett köntösét felvegye; s ugyan az említett festészek, kivel valamely hózi-vatar alkalmával az utcán találkozott, már messziről azt kiáltotta:

— Le ne vegye ám a kalapját! ez az időjárás nem való udvarlásokra.

Nagy mértékben felgerjeszté haragját, ha valaki neki ellenmondott, de ha utóbb haragja lecsendesedvén, meggyőződött a történt ellenmondás alapos voltáról, egész készséggel megbocsátá azt. Így midőn a nagy német költő, Schiller Frigyes bronzszobra készült, a király ezen felirást határozá meg: „Schiller Frigyes, író.“ Mire a feljebb említett festész, Förster, azt a talpraesett észrevételt tette a királynak, hogy ha ezen szó: „író,“ a szoborfelírásban szükséges, ez esetben Schiller a szoborfelállítását meg nem érdemli; de ha Schiller arra csakugyan méltó, akkor e szócska: „író,“ ha nem más, de bizonyosan felesleges. A király nemkevésé boszankodott a festészek ebbeli nyilatkozatán, és nem igen kegyes arczczal bocsátá el a távozó művészt. De alig mult rá egy óra, és a király, daczára a rossz időnek, az öntödébe sietett, ott az „író“ szónak a felírásból kihagyását megrendelte, s hogy ezt tette, még aznap tudatta Försterrel.

Az olvasókhöz, figyelmeztetésül! A mult hóban előleges megrendelési és előfizetési felhívást hirdettem „A kalászszedő öreg asszony fiai“ című kalandos elbeszélésemre, továbbá a „Kis regélő“ s „Gyöngyvirág tündéréi“ című munkáimra, azon czélból, hogy legújabb munkámat rögtön sajtó alá adhassam s megjelentethessem az előfizetési határidő elmúltával, s hogy azt azonnal megküldhessem az előfizetőknek. Mint-hogy pedig az előleges előfizetési határidő e hó utolsó napján lejár, tisztelettel kérem mindazokat, kik a „Kalászszedő öreg asszony“ című s egyéb munkáimat a már e lapban is többször említett leszállított áron birni ohajtják (3 kötet könyvet 1 frt 80 krért), szept. hó végeig beküldjék (Pest, Sándor utca 20. sz.) megrendeléseiket, vagy a pénzt, t. i. a „Kalász-

szedő öreg asszony fiai“ért a 60 krt, a másik kettővel együtt pedig az 1 frt 80 krt, mert azon túl csak a rendes áron, 2 frt 30 krért lesznek kaphatók. Megjegyzem, hogy a „Kis regélő“ s a „Gyöngyvirág tündéréi“ a pénz beküldése után a zonnal postára lesznek téve a megrendelők számára, a 3-ik pedig midőn a sajtó alól kikerül: a jövő hóban. Azon reményben, hogy ezen előnyös föltételek mellett olcsó pénzért több hasznosan mulattató könyvszerzés kínálkozó alkalmát minden olvasni szerető hivem fel fogja használni, s a pártolásra másokat is rábírni — vagyok kedves olvasóim őszinte tisztelője

Budapesten, 1874. szeptember hóban.

Tóth József, m. k.

Figyelmeztetés.

A „Kis Vasárnapi Ujság“ azon előfizetői, kiknek előfizetése folyó szeptember hó 30-án lejár, fölkéretnek, hogy a jövő októberdecemberi évnegyedre az előfizetési pénzt, 1 frt 50 krt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, miszerint a lap szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

Budapest, szept. 16. 1874.

A „Kis Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatala.

(Egyetem-utca 4. sz.)

Talányok.

K. Rózsától.

1)	<table style="border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td><td style="padding: 0 5px;">ö</td></tr> </table>	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	ö	2)	<table style="border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 0 5px;">K</td><td style="padding: 0 5px;">y</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">é</td><td style="padding: 0 5px;">é</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">é</td><td style="padding: 0 5px;">é</td></tr> <tr><td style="padding: 0 5px;">é</td><td style="padding: 0 5px;">é</td></tr> </table>	K	y	é	é	é	é	é	é
ö	ö	ö	ö	ö	ö																														
ö	ö	ö	ö	ö	ö																														
ö	ö	ö	ö	ö	ö																														
ö	ö	ö	ö	ö	ö																														
K	y																																		
é	é																																		
é	é																																		
é	é																																		

3)

Fischer Armintól.

4. 3. A fájó seb gyógyul tőle.
4. 1. 3. 6. Kis jószág; hal lesz belőle.
5. 2. 3. Az ifjúé legyen erős.
3. 4. A ki így tesz, az biz nem hős
1. 6. 3. 4. Tán így hívod ezimborádat.
3. 2. 5. Ne haladj úgy, mint ez állat.
4. 3. 5. 6. Forgatják a kis gyermekek.
- 1—6. Gurul, fordul, csakugy pereg.

Megfejtési határidő: október hó 25-dike.

TARTALOM.

Büntelen bűnös. — A huszárok eredete. — Az első mennybemenetel. — Stanley afrikai utazásából (Képekkel. Vége.) — Smid Kristóf meséiből. — Medvevadászat. — Történeti karezzolatok. — Figyelmeztetések. — Talányok.

Felelős szerkesztő: K.-Beniczky Irma.

Kiadja és nyomatja: Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)